

1. ☒ Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1, Ζωγράφου,
☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13, Χολαργός,
☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

ΛΥΣΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ 25 / 10 / 2020

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ovidius poëta in terrā Ponticā exulat. Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārum sunt. Rōmam desiderat et fortunam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poëtam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poëtae.

1. Να μεταφράσετε το κείμενο. [- 0.5 μονάδες για κάθε λάθος]

Ovidius poëta in terrā Ponticā exulat.	Ο Οβίδιος ο ποιητής είναι εξόριστος στη γη του πόντου.
Epistulas Rōmam scriptitat.	Γράφει συχνά επιστολές στη Ρώμη.
Epistulae plenae querelārum sunt.	Οι επιστολές είναι γεμάτες παράπονα.
Rōmam desiderat et fortunam adversam deplōrat.	Επιθυμεί τη Ρώμη και θρηνεί για την αντίξοχη τύχη (του).
Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā.	Αφηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και για την παγωμένη γη.
Poëtam curae et miseriae excruciant.	Τον ποιητή βασανίζουν οι έγνοιες και οι δυστυχίες.
Epistulis contra iniuriam repugnat.	Με τις επιστολές αντιμάχεται στην αδικία.
Musa est unica amīca poëtae.	Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.

Μονάδες 20

2. α. Να αντιστοιχίσετε τις δύο στήλες (δύο στοιχεία της δεξιάς στήλης περισσεύουν).

Μονάδες 5

1. Μάρκος Τύλλιος Κικέρων στ	α. Απομνημονεύματα που θυμίζουν το ύφος του Ξενοφώντα
2. Λουκρήτιος ζ	β. Ως το 31 π. Χ, τη ναυμαχία του Ακτίου
3. Κλασική εποχή ζ	γ. Μενίππειες σάτιρες
4. Ιούλιος Καίσαρ α	δ. Ο << πρώτος στη ρωμαϊκή ιστορία >>
5. <<virtus>> η	ε. Κατά προσέγγιση ως το θάνατο του Αυγούστου, το 14 μ. Χ
	στ. Λόγοι με δικανικό και πολιτικό περιεχόμενο
	ζ. Για τη φύση των πραγμάτων (De rerum natura)
	η. η ανδρεία.

β. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου με την ένδειξη Σ (ΣΩΣΤΟ) ή Λ (ΛΑΘΟΣ).

Μονάδες 5

- Ο Τίτος Λίβιος το 240 π. Χ οργανώνει στον Τάραντα παραστάσεις θεάτρου με ελληνικά έργα διασκευασμένα στα Λατινικά. **Λ**
- Η σχέση του ρωμαίου λογοτέχνη με το ελληνικό πρότυπο είναι η δημιουργική πρόσληψη και ανταγωνισμός. **Σ**
- Η αρχέγονη λατινική γλώσσα μέχρι τον 3ο αιώνα π. Χ εμπλουτίζεται με επίκτητα καλογολικά στοιχεία. **Λ**
- Στους χρόνους του Κικέρωνα διαπρέπουν πεζογράφοι όπως ο Κορνήλιος Νέπων, ο Σαλούστιος Κρίσπος και ο Βάρρων. **Σ**
- Ο Ρωμαίος λογοτέχνης προοδευτικά εξειδικεύεται σε στενότερο ειδολογικό εύρος. **Σ**

3. Ποιο γεγονός υπήρξε η αφορμή για τη συγγραφή των επιστολών του Οβιδίου; Τι γνωρίζετε για το περιεχόμενο αυτών των επιστολών*;

(* Στο ερώτημα αυτό, η απάντησή σας πρέπει να βασιστεί συνδυαστικά στο **εισαγωγικό σημείωμα** του κειμένου και στο ίδιο το **κείμενο**).

2	Ο Οβίδιος (Publius Ovidius Naso: 43 π.Χ. - 17 μ.Χ.) υπήρξε επικός και ελεγειακός ποιητής. Για λόγους που δε γνωρίζουμε ακριβώς, ο αυτοκράτορας Αύγουστος (63 π.Χ. - 14 μ.Χ.) τον εξόρισε στους Τόμους της Μαύρης θάλασσας (σημ. Κωνσταντζα της Ρουμανίας), όπου ο ποιητής έμεινε μέχρι το θάνατο του
2	(«Ovidius poëta in terrā Ponticā exulat»). Την εμπειρία του από την εξορία τη γνωρίζουμε χάρη στις ελεγείες που μας άφησε από εκείνη την περίοδο της ζωής του. Οι ελεγείες αυτές έχουν τη μορφή συγκινητικών ποιητικών επιστολών. Ο ποιητής έγραφε συχνά επιστολές γεμάτες παράπονα στη Ρώμη
2	(«Epistulas Rōmam scripsit. Epistulae plene querelarum sunt. ») στις οποίες θρηνούσε για την δυστυχία του και αναφερόταν στους βάρβαρους κατοίκους και την παγωμένη γη του Πόντου («Rōmam desiderat et fortunam adversam deplorat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā.»). Βασανιζόταν από τις έγνοιες και
2	τις δυστυχίες και προσπαθούσε να αντιταχθεί στην άδικη απόφαση της εξορίας του μέσω των επιστολών που έγραφε σε γνωστούς και φίλους («Poëtam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam perignat.»). Στις επιστολές του τους ζητάει να μεσολαβήσουν στον αυτοκράτορα για να επιστρέψει στη
2	Ρώμη ενώ την περίοδο της εξορίας του βρίσκει παρηγοριά στην ποιητική δημιουργία («Musa est unica amica poëtae»). Παράλληλα στις επιστολές του υπερασπίζεται με θέρμη το ποιητικό του έργο και προσφέρει πολύτιμες αυτοβιογραφικές πληροφορίες.

Μονάδες 10

4. α. Να βρείτε στο κείμενο λέξεις της λατινικής με ετυμολογική συγγένεια με τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής: **βαρβαρισμός, αμόρε, υπερπόντιος, πληρότητα, προσποίηση.**

βαρβαρισμός: barbaris	αμόρε: amīca	υπερπόντιος: Ponticā
πληρότητα: plene	προσποίηση: poëta	

Μονάδες 5

β. Να συμπληρώσετε τα κενά επιλέγοντας την κατάλληλη για κάθε περίοδο λατινική φράση:

[**casus belli** (= αφορμή πολέμου) / **persona non grata** (= όχι προσφιλές πρόσωπο) / **alter ego** (=το άλλο εγώ, ο σωσίας) / **dura lex, sed lex** (=σκληρός νόμος, αλλά νόμος) / **o tempora! o mores!** (=ω καιροί! ω ήθη!)]

- Ο Τζορτζ Μπίζος ήταν το **alter ego** του Νέλσον Μαντέλα, του ανθρώπου που άλλαξε τη μοίρα μιας βαθιά τραυματισμένης ηπείρου. Για τη Νότια Αφρική ο Μπίζος ήταν ο ήρωας δίπλα στον ήρωα. Για τον πλανήτη ήταν ο Έλληνας δικηγόρος που γλίτωσε τον φυλακισμένο ηγέτη από τη θανατική ποινή στην περίφημη δίκη της Ριβόνια.
- Η Τουρκία αμφισβητεί το νόμιμο και κυριαρχικό δικαίωμα της Ελλάδας, με **casus belli**, στην περίπτωση που η Ελλάδα επιλέξει να επεκτείνει την αιγιαλίτιδα ζώνη της στο Αιγαίο μέχρι τα 12 ναυτικά μίλια, όπως προβλέπει το Δίκαιο της Θάλασσας.
- Δικηγόροι, συνδικαλιστικοί φορείς της εστίασης και επιχειρηματίες αναζητούν νομικά παράθυρα όπως οι πολυσυζητημένες λέσχες καπνιστών ή άλλες πατέντες για να μετατραπούν χώροι σε καπνιστήρια, καθώς, όπως υποστηρίζουν, η πτώση του τζίρου εξαιτίας του αντικαπνιστικού νόμου ενίοτε ξεπερνάει το 30%. Το κράτος όμως απαντά **dura lex, sed lex** και επιμένει στην επιβολή υψηλών προστίμων.

- iv. Η Μόσχα εξέφρασε τη λύπη της για την απόφαση της Βουλγαρίας να κηρύξει **persona non grata** δύο Ρώσους διπλωμάτες από το γραφείο προώθησης εμπορίου και αργότερα θα ανακοινώσει λεπτομέρειες για μέτρα αντιποίνων, σύμφωνα με ανακοίνωση του ρωσικού Υπουργείου Εξωτερικών.
- v. Ο Κικέρωνας, ένας από τους χαρισματικότερους Ρωμαίους ρήτορες, αφού πληροφορείται για την μηχανορραφία του Κατιλίνα, εκφωνεί τους τέσσερις περίφημους λόγους «Κατά Του Καταλίνα» (In Catilinam Orationes), με γνωστότερο όλων, τον πρώτο - χάρη στην επιφωνηματική φράση, **o tempora! o mores!** Μ' αυτήν τη ρήση, ο Κικέρωνας, κατακρίνει τον Κατιλίνα, ο οποίος, αν και είναι γνωστό από όλους ότι έχει δολοπλοκήσει εναντίον της Συγκλήτου, παραμένει μέσα στη Σύγκλητο και στην πόλη, δείχνοντας το θράσος του.

Μονάδες 5

5. α. Να κλιθούν τα ουσιαστικά: **incolis, terrā**.

ΕΝΙΚΟΣ		ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ	
incola	terra	incolae	terrae
incolae	terrae	incolarum	terrarum
incolae	terrae	incolis	terris
incolam	terram	incolas	terras
incola	terra	incolae	terrae
incolā	terrā	incolis	terris

Μονάδες 12 (20 x0.6)

β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους:

Μονάδες 3

Ovidius: κλητική ενικού	Ovidi
epistulis: την ίδια πτώση στον άλλον αριθμό	epistulā
poetae: την ίδια πτώση στον άλλον αριθμό	poetarum

γ. **sunt , exulat , excruciant**: να μεταφέρετε τα ρήματα στον β' ενικό και β' πληθυντικό πρόσωπο του ίδιου χρόνου.

sunt	es	estis
exulat	exulas	exulatis
excruciant	excrucias	excruciatis

Μονάδες 15 (6 x 2.5)

6. Να αναγνωρίσετε πλήρως* τις παρακάτω υπογραμμισμένες λέξεις:
(* αναφορά στην συντακτική λειτουργία του όρου **και στον προσδιοριζόμενο όρο**)

Ovidius poeta in terrā Ponticā exulat. Epistulas Rōmascriptitat. Epistulae plenae querelārum sunt. Rōmam desiderat et fortunam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poētam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poetae.

in terrā	εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει στάση σε τόπο στο exulat.
querelārum	γενική αντικειμενική στο plenae
Rōmam	απρόθετη αιτιατική που δηλώνει κίνηση σε τόπο στο scriptitat
adversam	επιθετικός προσδιορισμός στο fortunam
de incolis	εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της αναφοράς στο narrat

gelidā	επιθετικός προσδιορισμός στο terra
curae	υποκείμενο του ρήματος excruciant
amīca	κατηγορούμενο στο Musa μέσω του συνδετικού ρήματος est

Μονάδες 16

7. de terrā gelidā: Να μετατρέψετε τον εμπρόθετο προσδιορισμό ώστε να δηλώνει την στάση σε τόπο:

de terrā gelidā: **in terrā gelidā**

Μονάδες 2

8. contra iniuriam: Να μετατρέψετε τον εμπρόθετο προσδιορισμό ώστε να δηλώνει την αναφορά.

contra iniuriam: **de iniuriā**

Μονάδες 2